

Laïcitat en xifres

Anàlisi 2026

Qualsevol forma de reproducció, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser efectuada amb l'autorització dels titulars, amb excepció prevista per la llei.

Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia
C/ Avinyó, 44 08002 Barcelona
www.ferrerguardia.org

Realització: *Fundació Ferrer i Guàrdia*

Autoria: *Josep Mañé i Joan Gorina*

Disseny i maquetació: *Andrea González*

Amb el suport de:

Barcelona

Generalitat de Catalunya
**Departament de Drets Socials
i Inclusió**

Índex

Presentació	4
Adscripció a opcions de consciència	7
Religiositat	21
Finançament	28
Educació	32
Ritus de pas	45

Laïcitat en xifres | Anàlisi 2026

Josep Mañé i Joan Gorina

Institut d'Anàlisi Social i Polítiques Públiques

Fundació Ferrer i Guàrdia

Presentació

L'informe *Laïcitat en xifres 2026* ofereix una nova **radiografia de l'estat de la religiositat i la secularització a l'Estat espanyol**, i Catalunya, a partir de l'anàlisi de dades recents procedents de fonts oficials com el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), l'Institut Nacional d'Estadística (INE), el Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports o l'Agència Tributària, així com d'altres fonts institucionals.

Com en edicions anteriors, l'objectiu de l'informe és aportar una **aproximació empírica i sistemàtica a les opcions de consciència de la població, a la seva pràctica religiosa i a les implicacions socials, institucionals i econòmiques que se'n deriven**. L'anàlisi s'estructura en diversos àmbits que permeten observar el fenomen religiós des d'una perspectiva àmplia i complementària, combinant l'estudi de les creences amb el de les seves manifestacions en diferents espais de la vida social.

En primer lloc, les dades d'adscripció mostren la consolidació de la no religiositat com a realitat estructural, tot i que amb dinàmiques no sempre lineals i amb matisos rellevants entre generacions, amb un volum creixent de població que es declara atea, agnòstica o indiferent. Malgrat que la població religiosa continua sent majoritària, la distància entre ambdós blocs s'ha reduït notablement en les darreres dècades, en un context de clara transformació de les opcions de consciència.

Pel que fa a la religiositat, l'informe evidencia una disminució sostinguda de la pràctica religiosa en el conjunt de la població. Tanmateix, aquesta tendència presenta matisos rellevants entre les generacions més joves, amb comportaments més heterogenis i amb indicis de concentració de la pràctica entre les persones que mantenen una identificació religiosa. Aquestes dinàmiques apunten a una evolució complexa, que no respon a una lògica estrictament lineal.

En l'àmbit del finançament, les dades mostren una reducció del suport explícit a l'Església catòlica a través de l'assignació tributària, en paral·lel a un increment dels recursos econòmics que aquesta rep. Aquest contrast posa de manifest una desconexió creixent entre les preferències de la ciutadania i els mecanismes de finançament vigents.

Els ritus de pas reflecteixen també una transformació profunda de les pràctiques socials, amb un clar predomini de les formes civils en el cas del matrimoni i una desvinculació progressiva entre les institucions religioses i moments clau de la vida com la formació de famílies. Aquestes dinàmiques revelen canvis culturals de fons en la relació de la societat amb la religió.

En l'àmbit educatiu, es constata la coexistència de dues dinàmiques: d'una banda, la persistència d'una presència significativa de centres confessionals dins del sistema educatiu, especialment a través de la xarxa concertada; de l'altra, una disminució sostinguda de l'alumnat que cursa religió i un augment de les opcions alternatives. Aquesta evolució posa en relleu la tensió entre l'estructura institucional i les preferències socials.

En aquest context, l'informe posa de manifest la **necessitat d'avançar cap a un model de laïcitat que garanteixi la llibertat de consciència en condicions d'igualtat**. La creixent pluralitat de creences, incloent-hi les opcions no religioses, requereix institucions públiques neutrals, capaces de reconèixer i respectar aquesta diversitat sense privilegiar cap opció de consciència en particular.

Al mateix temps, les dades evidencien la persistència de mecanismes institucionals vinculats a la religió que no sempre s'ajusten a aquesta realitat social. Aquesta tensió fa **necessari repensar el paper de les institucions públiques en relació amb el fet religiós**, amb l'objectiu d'adequar-lo a una societat cada cop més plural.

Amb aquesta nova edició, la Fundació Ferrer i Guàrdia reafirma el seu compromís amb la **promoció de la laïcitat com a principi democràtic fonamental**, entesa com la garantia de la llibertat de consciència, la igualtat de tracte entre totes les opcions i la separació efectiva entre les institucions públiques i les confessions religioses. En aquest sentit, l'informe vol contribuir a un debat públic informat i a la definició de polítiques que avancin cap a una societat més justa, plural i respectuosa.

Adscripció a opcions de consciència

L'adscripció a opcions de consciència permet analitzar com la població s'identifica amb tradicions religioses o amb opcions no religioses, més enllà de la pràctica o la intensitat de la creença. Es tracta d'un indicador clau per entendre l'evolució del fet religiós i els canvis en les formes d'identificació de la ciutadania.

En les darreres dècades, s'observa una transformació progressiva marcada per la disminució de les identifications religioses tradicionals i l'augment de les opcions no religioses. Aquest procés s'inscriu en un context més ampli de canvi social i generacional, que es tradueix en més pluralització de les opcions de consciència i en una relació més diversa amb la religió.

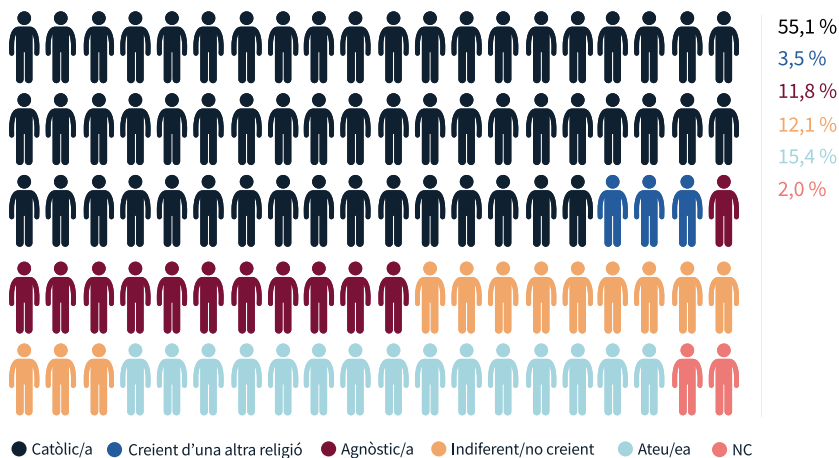
- **La població no religiosa es manté al voltant del 40% després del creixement dels darrers anys.**
- **La secularització es consolida com una tendència estructural de llarg recorregut.**
- **Les generacions joves continuen sent les menys religioses.**
- **La no religiositat entre els joves es manté elevada, però mostra una lleugera tendència a la baixa.**
- **L'evolució recent de la no religiositat no és homogènia entre generacions.**
- **La diversitat religiosa es concentra en les generacions més joves.**
- **Les dones continuen sent més religioses que els homes.**
- **Catalunya i el País Basc són els territoris amb més persones sense creences religioses.**

La població no religiosa es manté al voltant del 40% després del creixement dels darrers anys

Les dades del 2025 mostren que el 55,1% de la població es declara catòlica, mentre que el conjunt de les opcions no religioses (ateisme, agnòsticisme i indiferència) se situa al voltant del 39%. En concret, el 15,4% es declara atea, el 12,1% indiferent o no creient i l'11,8% agnòstica. Les persones creients d'altres religions representen un 3,5% del total.

Aquestes xifres indiquen una estabilització respecte als darrers anys, després d'un període de creixement sostingut de la no religiositat. Tot i aquesta certa contenció, el volum de població no religiosa es manté en nivells històricament elevats, de manera que es consolida un escenari de pluralització de les opcions de consciència.

Figura 1. Adscripció a opcions de consciència, 2025 (%)

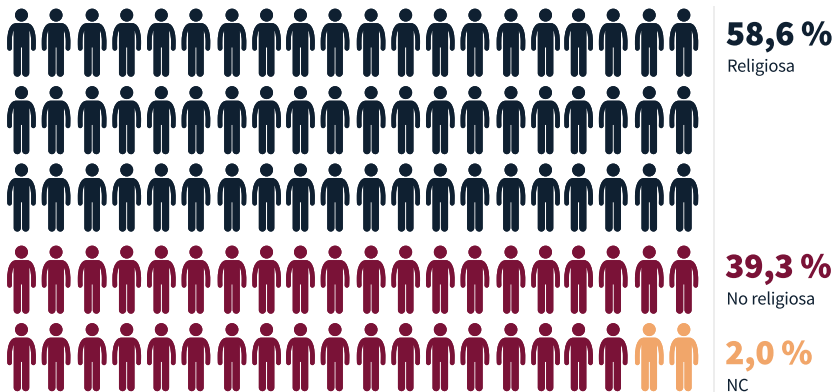

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

Agrupant les opcions de consciència, el 58,6% de la població s'identifica amb opcions religioses, mentre que el 39,3% ho fa amb opcions no religioses. El percentatge de persones que no es posicionen es manté en el 2%.

Aquestes dades mostren una societat encara majoritàriament religiosa, però amb una distància cada cop inferior entre els dos grans blocs. La proximitat entre ambdós percentatges evidencia un procés de transformació sostingut que podria derivar, en els propers anys, en un canvi de majoria en les opcions de consciència.

Figura 2. Adscripció a opcions de consciència. Categories agrupades, 2025 (%)

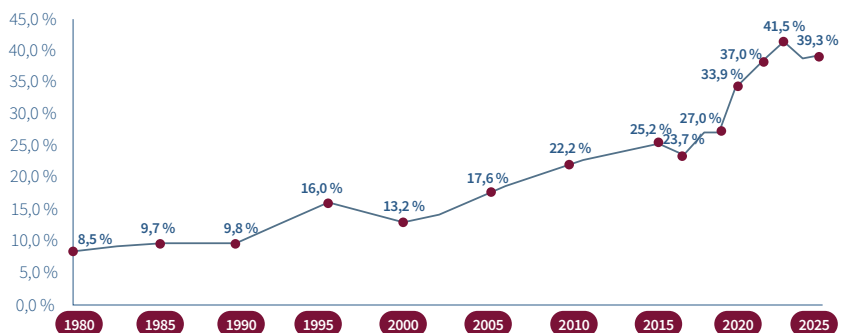
Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

La secularització es consolida com una tendència estructural de llarg recorregut

L'evolució històrica mostra un increment molt significatiu de la població no religiosa, que ha passat del 8,5% el 1980 al 39,3% el 2025. Aquest creixement s'ha intensificat especialment a partir de la darrera dècada, amb un salt notable entre 2019 i 2021, atès que ha passat del 27,5% al 37% de la població.

Després dels màxims registrats el 2023, quan la població no religiosa va arribar al 41,5%, les dades posteriors mostraven una lleugera disminució. Tanmateix, les darreres dades apunten novament a una recuperació del creixement de la no religiositat, de manera que es reprenen la tendència ascendent observada en el llarg termini. Aquestes dades reforcen la idea que la secularització no respon a una dinàmica conjuntural, sinó a un procés estructural de transformació social.

Gràfic 1. Evolució de l'adscripció a opcions de consciència no religiosa, 1980-2025. Categories agrupades, 2025 (%)

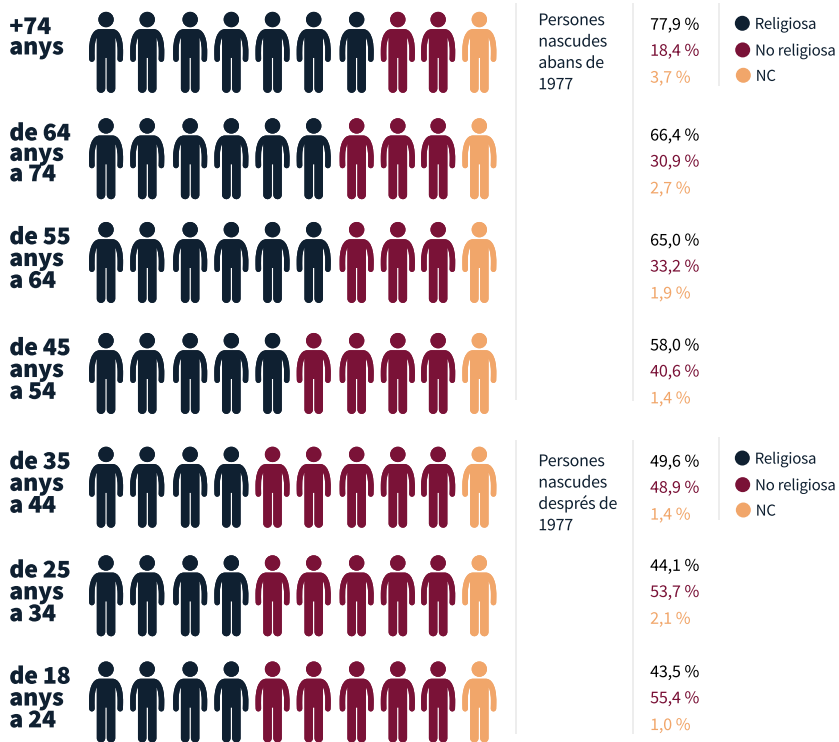
Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres del CIS (mitjanes anuals)

Les generacions joves continuen sent les menys religioses

L'anàlisi per edats mostra diferències molt marcades entre generacions. Entre les persones de 18 a 24 anys, el 55,4% es declara no religiosa, una proporció que es manté també elevada entre 25 i 34 anys (53,7%). En canvi, a partir dels 45 anys, la religiositat esdevé majoritària i augmenta progressivament amb l'edat, de manera que arriba al 77,9% entre les persones de 75 anys o més.

Aquest patró evidencia un fort relleu generacional, en què les cohorts més joves presenten nivells de no religiositat significativament més alts. Aquesta dinàmica apunta a una possible continuïtat del procés de secularització en el futur, a mesura que aquestes generacions vagin guanyant pes demogràfic. Tot i això, l'evolució recent de la no religiositat entre la població jove mostra alguns matisos, amb una certa estabilització i lleugeres oscil·lacions en els darrers anys.

Figura 3. Adscripció a opcions de consciència (religiosa – no religiosa), segons grups d'edat, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

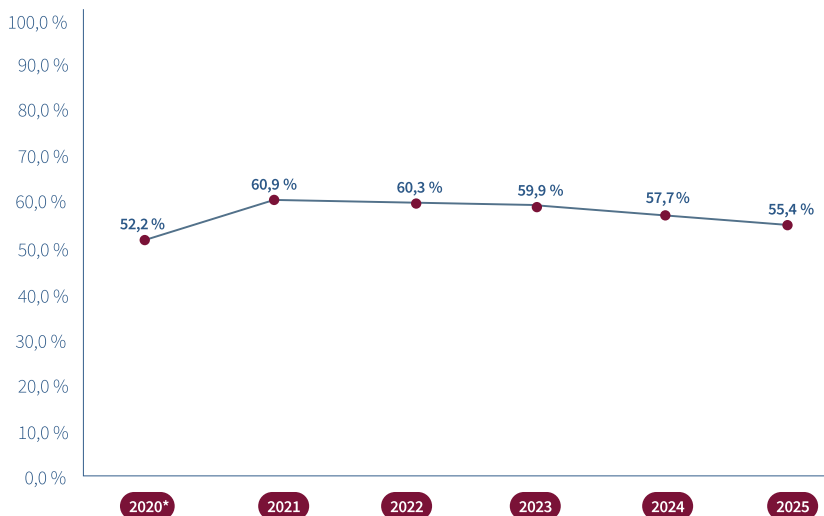
La no religiositat entre els joves es manté elevada, però mostra una lleugera tendència a la baixa

L'evolució recent de la no religiositat entre la població de 18 a 24 anys mostra una dinàmica amb matisos. Després d'un increment significatiu entre 2020 (52,2%) i 2021 (60,9%), el percentatge de joves que es declaren no religiosos es manté en valors elevats, però inicia una tendència lleugerament descendent fins a situar-se en el 55,4% el 2025.

Aquestes dades confirmen que la població jove continua sent el grup amb més pes de la no religiositat, tal com s'ha observat en l'anàlisi per grups d'edat. Tanmateix, l'evolució dels darrers anys introdueix un element de matís, apuntant a una certa estabilització i fins i tot un lleu retrocés després d'un període de creixement intens.

En aquest sentit, els resultats suggereixen que, tot i la consolidació de la no religiositat entre les generacions joves, l'evolució no és lineal i pot presentar oscil·lacions en el curt termini. Aquest comportament fa necessari analitzar l'evolució per grups d'edat per tal de determinar si es tracta d'una dinàmica específica o generalitzable.

Gràfic 2. Evolució de l'adscripció a opcions de consciència (no religiosa), de 18 a 24 anys, 2020-2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres del CIS (mitjanes anuals)
*Les dades del 2020 representen únicament les del primer trimestre de l'any.

L'evolució recent de la no religiositat no és homogènia entre generacions

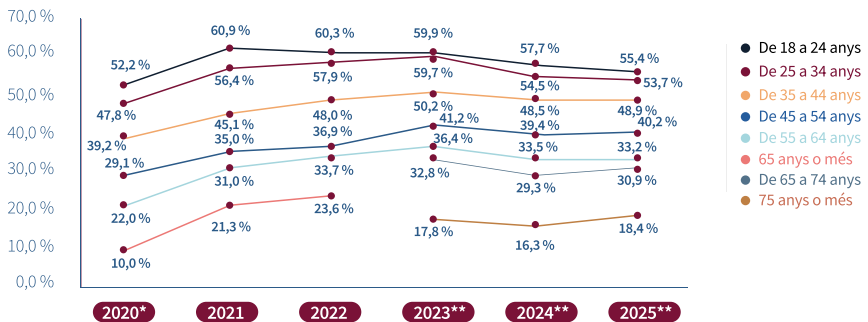
L'anàlisi per grups d'edat mostra que l'evolució recent de la no religiositat no segueix una dinàmica uniforme en el conjunt de la població. Mentre que en la franja de 18 a 24 anys s'observa una lleugera tendència a la baixa des del 2021, aquesta evolució no es reproduïx de la mateixa manera en la resta de grups d'edat.

En les franges de 25 a 34 i de 35 a 44 anys, la no religiositat es manté en valors relativament estables al llarg del període. En els grups d'edat

més avançats, en canvi, s'observen dinàmiques més suaus, amb increments moderats o estabilitzacions, especialment entre les persones de 45 a 64 anys.

Aquestes diferències posen de manifest que el lleu retrocés detectat entre la població més jove respon a una dinàmica específica d'aquesta cohort i no a un canvi de tendència general. En conjunt, la no religiositat es manté en nivells elevats en totes les generacions, amb diferències d'intensitat, però sense evidències d'una reversió global del procés de secularització.

Gràfic 3. Evolució de l'adscripció a opcions de consciència (no religiosa), segons grups d'edat, 2020-2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres del CIS (mitjanes anuals)

*Les dades del 2020 representen únicament les del primer trimestre de l'any.

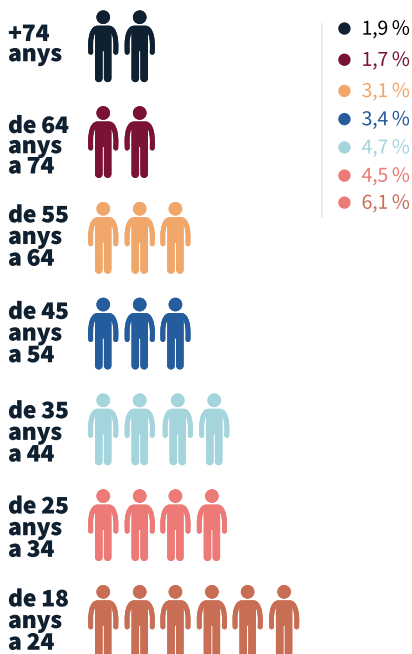
**Fins a l'any 2022 s'agrupaven les dades referents a 65 anys o més. A partir del 2023 es divideix en dues categories: de 65 a 74 anys i 75 anys o més.

La diversitat religiosa es concentra en les generacions més joves

La presència de creients d'altres religions és més elevada entre les persones joves, amb un 6,1% en la franja de 18 a 24 anys i un 4,5% entre 25 i 34 anys. A mesura que augmenta l'edat, aquest percentatge disminueix de manera progressiva.

Aquest patró reflecteix els processos de diversificació religiosa associats a canvis demogràfics i migratoris recents. Les generacions més joves, socialitzades en contextos més diversos, incorporen en una proporció més alta aquesta pluralitat religiosa.

Figura 4. Creients d'una altra religió (no catòlica), segons grups d'edat, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

Les dones continuen sent més religioses que els homes

Les diferències per sexe es mantenen estables: el 63,1% de les dones es declaren religioses, davant del 53,9% dels homes. Per contra, la no religiositat és més elevada entre els homes (44,2%) que entre les dones (34,7%).

Aquesta diferència de prop de 10 punts percentuals confirma una tendència estructural ja observada en edicions anteriors. A més, aquesta bretxa es manté en les diferents franges d'edat, fet que indica que es tracta d'un patró consolidat en la societat.

Figura 5. Adscripció a opcions de consciència (religiosa – no religiosa), segons sexe, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

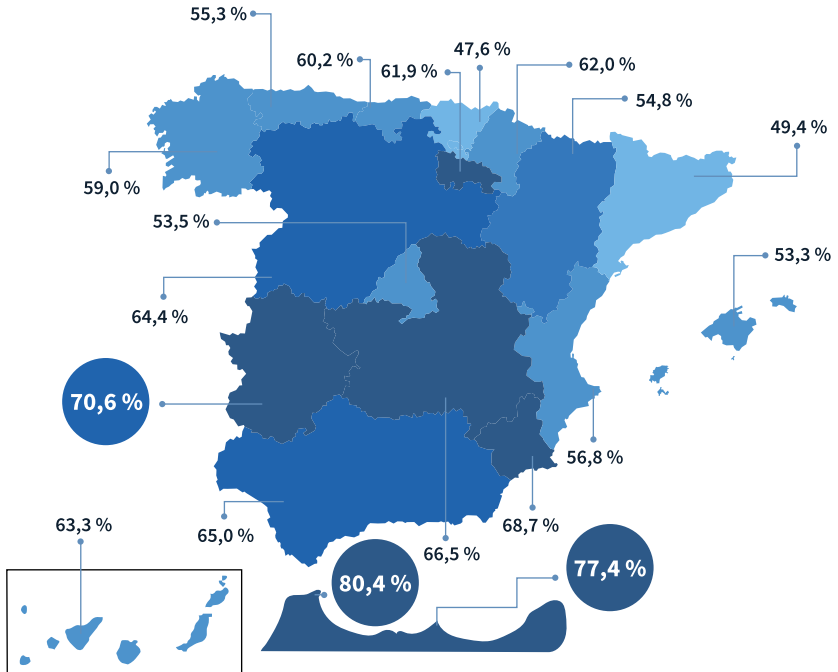
Catalunya i el País Basc són els territoris amb més persones sense creences religioses

L'anàlisi territorial mostra diferències rellevants entre comunitats autònomes. El País Basc (50,5%) i Catalunya (47,6%) són els únics territoris on la població no religiosa supera o s'aproxima més al pes de la religiosa, de manera que se situen al capdavant del procés de secularització.

Altres comunitats com Madrid (45,2%) o les Illes Balears (45,0%) també presenten nivells elevats de no religiositat. En canvi, territoris com Extremadura (27,3%), Múrcia (29,3%) o Castella - la Manxa (31,1%) mantenen una clara majoria de població religiosa.

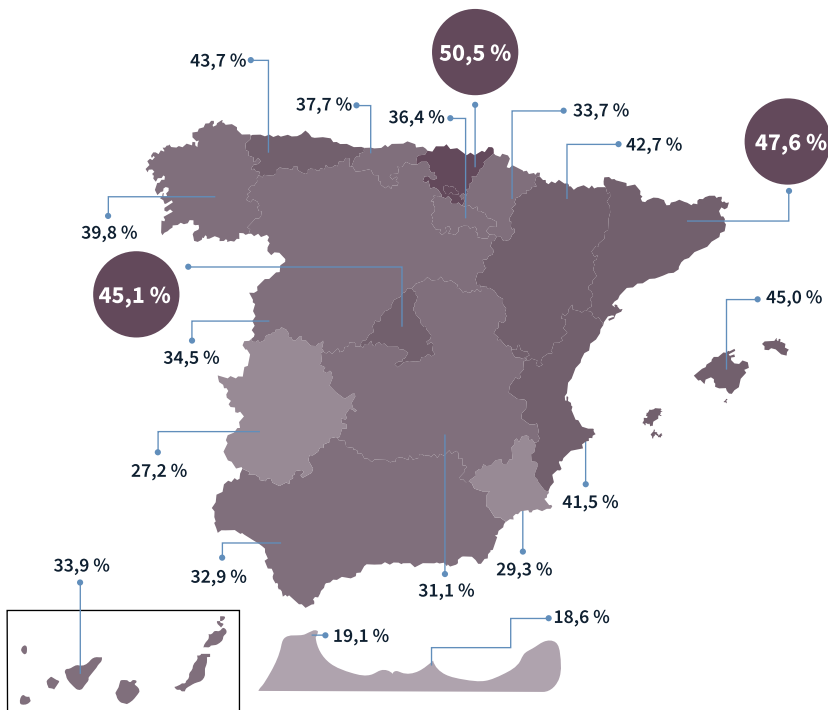
Les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla registren els nivells més alts de religiositat, i superen el 75%. Aquestes diferències territorials reflecteixen la diversitat social i cultural de l'Estat, així com la influència de factors històrics, demogràfics i socioeconòmics en les opcions de consciència.

Figura 6. Adscripció a opcions de consciència (religiosa), segons comunitats autònomes, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

Figura 7. Adscripció a opcions de consciència (no religiosa), segons comunitats autònomes, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2024 del CIS (mitjana)

Religiositat

L'anàlisi de la religiositat permet aprofundir en la relació efectiva de la població amb la religió, més enllà de la seva adscripció formal. En aquest apartat, les dades sobre pràctica religiosa fan referència específicament a la població catòlica practicant i no practicant. En aquest sentit, la pràctica religiosa constitueix un indicador clau per mesurar el grau d'implicació i participació en les tradicions religioses.

En les darreres dècades, la religiositat ha experimentat una transformació significativa, caracteritzada per una disminució sostinguda de la pràctica. Aquest procés conviu amb formes d'identificació religiosa més desvinculades de la pràctica regular, de manera que configura un escenari en què la religió manté una presència social rellevant, però amb un paper cada cop més limitat en la vida quotidiana.

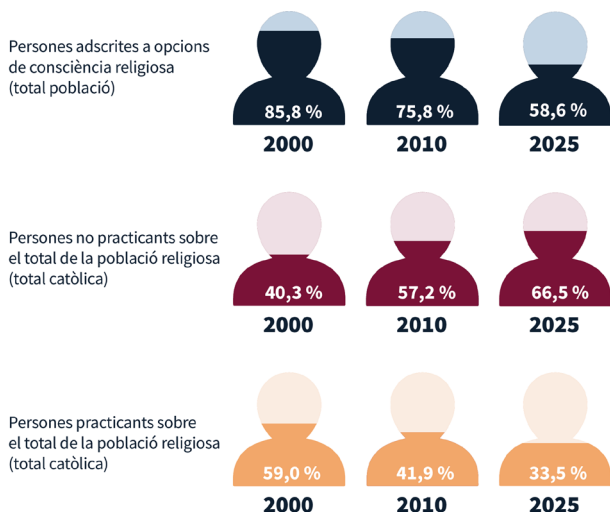
- **La pràctica religiosa continua en retrocés i es consolida el predomini dels no practicants.**
- **Només una de cada tres persones religioses es declara practicant.**
- **La pràctica religiosa repunta entre els més joves.**
- **Les dones presenten nivells de pràctica religiosa més elevats, amb l'única excepció entre la població més jove.**

La pràctica religiosa continua en retrocés i es consolida el predomini dels no practicants

L'evolució des de l'any 2000 mostra una transformació significativa en la composició interna de la població religiosa. Si a inicis de segle el 59% de les persones religioses es declaraven practicants, el 2025 aquesta proporció se situa en el 33,5%. En paral·lel, les persones no practicants han passat del 40,3% al 66,5%, i s'han convertit clarament en el grup majoritari dins de la població religiosa.

Aquesta evolució posa de manifest una pèrdua sostinguda de la pràctica religiosa, que s'intensifica especialment a partir de la darrera dècada. Tot i algunes oscil·lacions puntuals, la tendència general és clara: la religiositat es manté més com una identificació cultural o simbòlica que no pas com una pràctica activa.

Figura 8. Evolució de les persones practicants i no practicants de la religió catòlica sobre el total de població adscrita a opcions de consciència religiosa, 2000-2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres del CIS (mitjana)

Només una de cada tres persones religioses es declara practicant

El 2025, el 66,5% de la població que es declara catòlica és no practicant, mentre que només el 33,5% es considera practicant. Aquestes dades consoliden un patró en què la pràctica religiosa és minoritària dins del conjunt de persones creients.

Aquesta realitat reforça la idea que la religiositat a l'Estat espanyol es troba en un procés de transformació, en què la identificació religiosa no implica necessàriament una participació activa en rituals o pràctiques religioses.

Figura 9. Practicants i no practicants de la religió catòlica, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

La pràctica religiosa repunta entre els més joves

L'anàlisi per edats mostra un element destacat: la franja de 18 a 24 anys presenta un percentatge de pràctica religiosa (34,6%) superior al de diversos grups d'edat immediatament posteriors, com el de 25 a 34 anys (24,1%) o el de 55 a 64 anys (28,5%). Aquest repunt trenca la idea d'una evolució estrictament decreixent de la pràctica entre les generacions més joves.

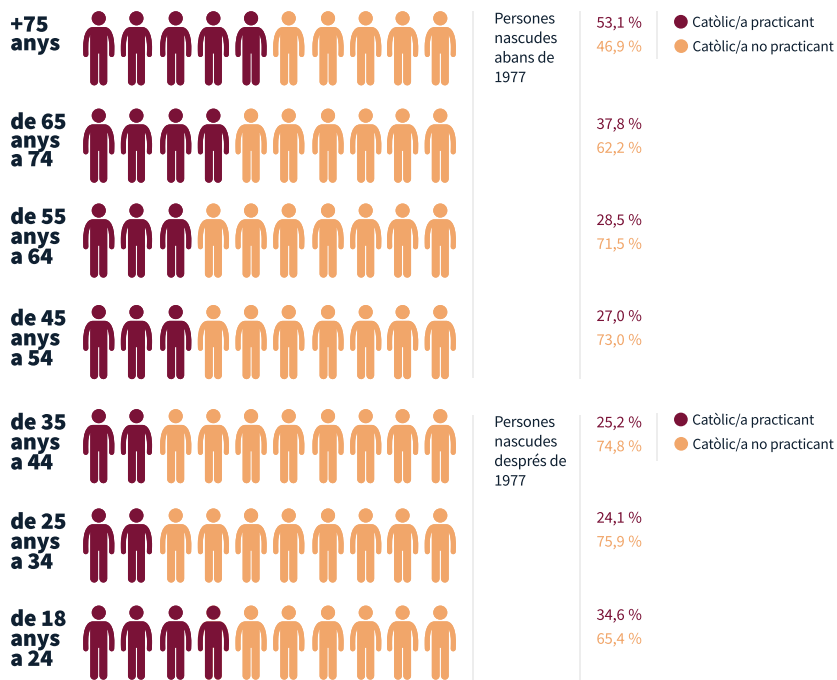
Aquest resultat és especialment rellevant si es posa en relació amb les dades d'adscripció analitzades anteriorment, que situen la població jove com la menys religiosa. En aquest sentit, el que indiquen aquestes dades no és tant un augment global de la religiositat entre els joves, sinó més intensitat de pràctica entre els que sí que es declaren religiosos.

Dit d'una altra manera, entre la població jove religiosa es concentra una proporció relativament més alta de persones practicants, mentre que el volum total de persones religioses continua sent inferior. Aquest patró reflecteix una convivència entre nivells elevats de no religiositat i un sector de població creient jove amb una pràctica religiosa relativament més intensa.

A partir dels 65 anys, la pràctica religiosa torna a augmentar de manera clara, i arriba al 53,1% entre les persones de 75 anys o més, de manera que consolida el pes de la pràctica en les generacions més grans.

Aquests resultats reforcen la idea que les noves generacions no presenten un patró homogeni, sinó dinàmiques més complexes en la seva relació amb la pràctica religiosa.

Figura 10. Practicants i no practicants de la religió catòlica, segons grup d'edat, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

Les dones presenten nivells de pràctica religiosa més elevats, amb l'única excepció entre la població més jove

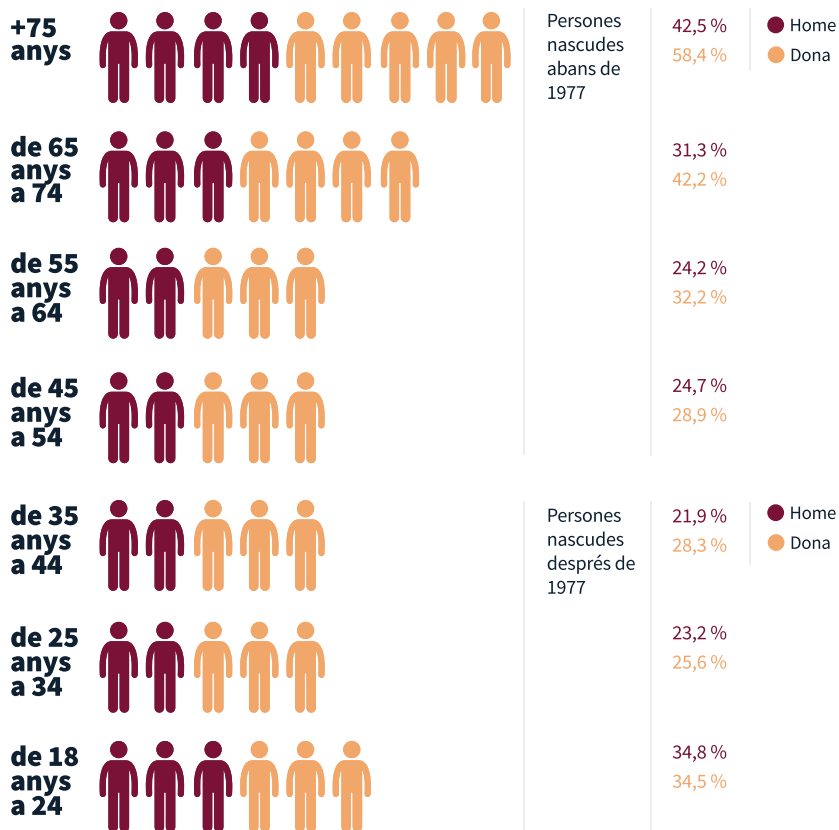
L'anàlisi per sexe mostra que, en termes generals, les dones presenten nivells de pràctica religiosa superiors als dels homes, especialment en les franges d'edat més avançades, en què la diferència és més pronunciada.

Tanmateix, aquest patró reflecteix una excepció rellevant en la franja de 18 a 24 anys, en què els nivells de pràctica són similars entre sexes, amb una lleugera superioritat dels homes. Es tracta de l'únic grup d'edat en què s'inverteix, encara que sigui de manera molt moderada, la tendència general observada.

Aquest fet reforça la idea que les noves generacions presenten comportaments diferenciats respecte a les cohorts més grans, també en termes de gènere. En aquest sentit, la relació entre religiositat i gènere tendeix a equilibrar-se entre la població jove, mentre que la diferència és més marcada en les edats avançades.

Malgrat aquest matís, el patró global es manté: la pràctica religiosa és més elevada en les generacions més grans i inferior entre les més joves, tant en homes com en dones, en línia amb el procés general de secularització.

Figura 11. Practicants de la religió catòlica, segons sexe, 2025 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2025 del CIS (mitjana)

Finançament

El finançament de les confessions religioses constitueix un element central per analitzar la relació entre religió i institucions públiques. En el cas espanyol, el sistema d'assignació tributària a través de l'IRPF permet observar fins a quin punt la ciutadania dona suport econòmic a l'Església catòlica i a altres finalitats d'interès social.

Aquest mecanisme posa de manifest la coexistència entre, d'una banda, la llibertat individual d'assignació de recursos i, de l'altra, la presència estructural de la religió en el sistema fiscal. En aquest sentit, l'anàlisi del finançament permet identificar possibles desajustos entre les preferències socials i els mecanismes institucionals vigents, en un context de transformació de les opcions de consciència i de progressiva secularització.

- **Disminueix el suport explícit a l'Església catòlica a través de l'IRPF.**
- **Augmenta l'assignació econòmica, malgrat la reducció de contribuents.**
- **El suport global a la casella de l'Església es manté a la baixa.**

Disminueix el suport explícit a l'Església catòlica a través de l'IRPF

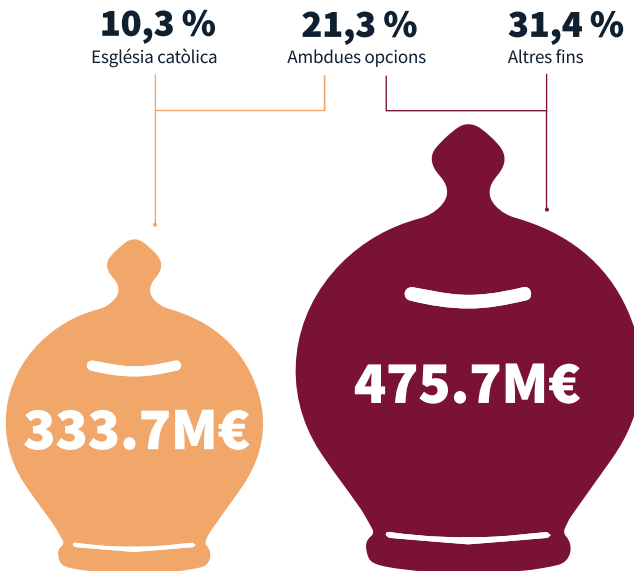
Des de finals dels anys noranta, la proporció de contribuents que marquen exclusivament la casella de l'Església catòlica ha experimentat una reducció sostinguda. Si el 1998 aquesta opció concentrava el 36,6% de les declaracions, el 2022 se situa en el 10,3%, cosa que evidencia una pèrdua significativa de suport directe.

Paral·lelament, s'observa un augment de les opcions combinades (Es-

glésia i altres fins socials), que passen del 10,3% el 1999 fins al 21,3% el 2022. Tot i aquest increment, no compensa la caiguda de l'opció exclusiva, fet que es tradueix en una disminució global del suport explícit a l'Església catòlica.

Aquesta evolució reflecteix un canvi en les preferències de la ciutadania, que progressivament opta per altres destinacions de caràcter social o bé decideix no assignar cap part de la seva declaració.

Figura 12. Assignació tributària a l'Església catòlica i altres fins d'interès social. IRPF 2022

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria de l'Administració Tributària (diversos anys). (*) A partir de l'any 1999 es pot col·laborar amb les dues opcions (Església catòlica i altres fins d'interès social). (**) Les dades del 2007 no són comparables amb les d'exercicis anteriors a causa de la reforma de l'impost que va entrar en vigor aquell any, i del canvi del percentatge de la quota íntegra destinada al sosteniment de l'Església catòlica.

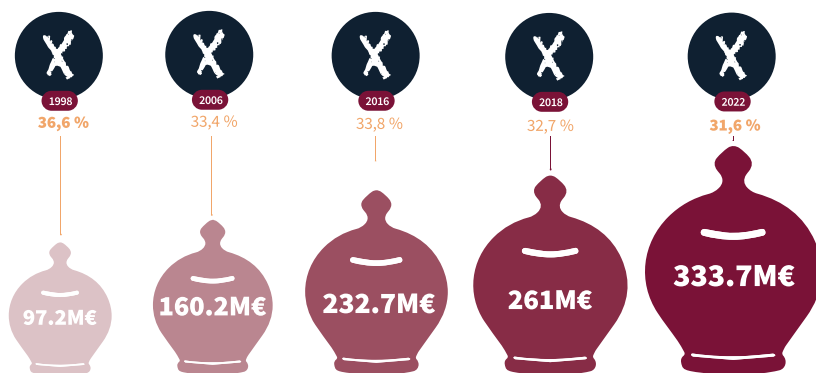
Augmenta l'assignació econòmica, malgrat la reducció de contribuents

Tot i la disminució del nombre de contribuents que marquen la casella de l'Església, els recursos econòmics assignats han augmentat de manera sostinguda. L'any 1998, l'Església catòlica rebia 97,2 milions d'euros, mentre que el 2022 aquesta xifra s'eleva fins als 333,7 milions.

Aquest increment es produeix en un context en què el percentatge total de contribuents que marquen la casella de l'Església o ambdues opcions ha disminuït, de manera que ha passat d'entorns propers al 36% a finals dels anys noranta a poc més del 31% el 2022.

Aquesta dinàmica indica que, malgrat la reducció del suport social, la capacitat recaptatòria es manté i creix, probablement associada a un augment de la base imposable o a una contribució relativa més elevada de les rendes més altes.

Figura 13. Evolució de l'assignació tributària a l'Església catòlica. IRPF de 1998-2022 (% de contribuents / milions €)

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria de l'Administració Tributària (diversos anys).

(*) A partir de l'any 1999 es pot col·laborar amb les dues opcions (Església catòlica i altres fins d'interès social). (**) Les dades del 2007 no són comparables amb les d'exercicis anteriors a causa de la reforma de l'impost que va entrar en vigor aquell any, i del canvi del percentatge de la quota integrada destinada al sosteniment de l'Església catòlica.

El suport global a la casella de l'Església es manté a la baixa

L'evolució del conjunt de contribuents que opten per assignar una part dels seus impostos a l'Església, sigui de manera exclusiva o combinada, mostra una tendència descendent a llarg termini. Després d'un període d'estabilitat al voltant del 34-36%, en els darrers anys s'ha produït una davallada progressiva fins a situar-se en el 31,6% el 2022.

A més, s'observa una substitució gradual de l'opció exclusiva per la combinada, fet que indica menys identificació directa amb l'Església catòlica i una preferència creixent per opcions de caràcter més general o social.

Aquestes dades posen de manifest una desconexió creixent entre la ciutadania i el finançament directe de l'Església, en línia amb les tendències de secularització observades en altres àmbits.

Figura 14. Evolució de la proporció de contribuents que marquen la casella de l'Església catòlica o ambdues opcions. IRPF de 1998-2022

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria de l'Administració Tributària (diversos anys). (*) A partir de l'any 1999 es pot col·laborar amb les dues opcions (Església catòlica i altres fins d'interès social). (**) Les dades del 2007 no són comparables amb les d'exercicis anteriors a causa de la reforma de l'impost que va entrar en vigor aquell any, i del canvi del percentatge de la quota íntegra destinada al sosteniment de l'Església catòlica.

Educació

L'àmbit educatiu és un espai clau per analitzar la presència institucional de la religió i la seva evolució en el conjunt de la societat. El sistema educatiu espanyol combina una xarxa pública amb una important presència de centres concertats, molts dels quals de caràcter confessional, fet que condiona l'oferta educativa i la presència efectiva de l'ensenyament religiós.

Al mateix temps, les decisions de les famílies i de l'alumnat, com la tria de cursar religió o no, permeten observar els canvis en la relació amb el fet religiós. L'anàlisi d'aquest àmbit posa de manifest la coexistència entre la continuïtat d'un model institucional consolidat i l'evolució de les preferències socials en un context de secularització creixent.

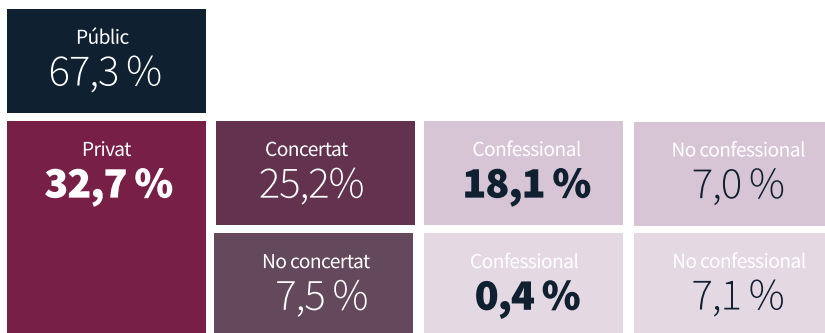
- **El sistema educatiu manté una presència significativa de centres confessionals.**
- **La presència de l'escola catòlica varia notablement segons el territori.**
- **La presència dels centres catòlics es concentra principalment en la xarxa concertada.**
- **L'alumnat que opta per alternatives a la religió augmenta de manera sostinguda.**
- **Cursar religió està fortament condicionat pel tipus de centre.**
- **La demanda de l'assignatura de religió canvia segons el territori.**
- **La demanda de l'assignatura de religió disminueix mentre el professorat inicia una tendència a la baixa.**

El sistema educatiu manté una presència significativa de centres confessionals

El sistema educatiu es caracteritza per un predomini de la xarxa pública (67,3% de l'alumnat), però amb una presència rellevant de la xarxa privada (32,7%), majoritàriament concertada. Dins d'aquesta, els centres confessionals concentren una part significativa de l'alumnat: el 18,1% del total es troba en centres concertats confessionals.

Aquesta configuració evidencia la persistència d'un model educatiu en què les institucions religioses, especialment l'Església catòlica, continuen tenint un paper destacat en l'oferta educativa, més enllà del pes de la titularitat pública.

Figura 15. Alumnat segons la dependència i la titularitat del centre, 2023-2024 (%)

Font: Datos y cifras de la Educación católica. Curso 2023-2024, d'Escuelas Católicas, i Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores, del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports, curs 2023-2024

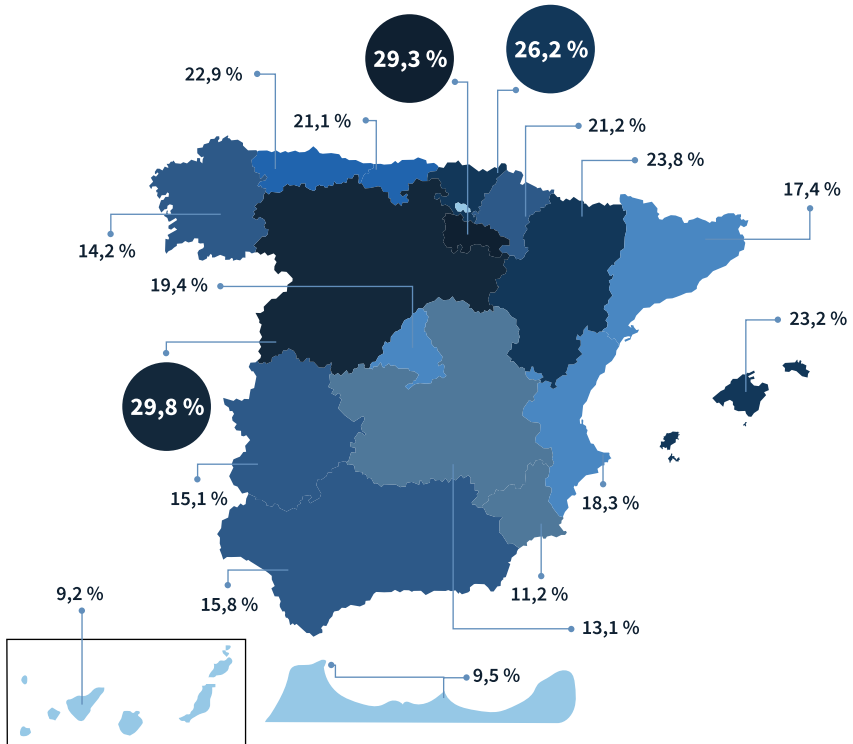
La presència de l'escola catòlica varia notablement segons el territori

L'anàlisi territorial mostra diferències importants en la implantació de l'escola catòlica. A escala estatal, el 18% de l'alumnat està matriculat en centres catòlics, però aquesta proporció varia significativament entre comunitats autònomes.

Territoris com Castella i Lleó (29,8%), el País Basc (26,2%) o La Rioja (29,3%) registren una presència elevada d'aquest tipus de centres, mentre que en d'altres com les Canàries (9,2%) o Múrcia (11,2%) el seu pes és considerablement inferior. Catalunya se situa en una posició intermèdia (17,4%), en línia amb la mitjana estatal.

Aquestes diferències reflecteixen models educatius territorials diversos i la influència de factors històrics, institucionals i socials en la configuració de l'oferta educativa.

Figura 16. Alumnat total i matriculat en centres confessionals, segons comunitat autònoma (ensenyament no universitari), 2023-2024 (%)

Font: Datos y cifras de la Educación católica. Curso 2023-2024, d'Escoles Catòliques, i Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores, del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports, curs 2023-2024

La presència dels centres catòlics es concentra principalment en la xarxa concertada

Durant el curs 2023-2024, els centres catòlics representen el 8,9 % del conjunt de centres educatius no universitaris de l'Estat. D'aquests, la gran majoria corresponen a centres concertats, que representen el 8,4 % del total. Aquest fet confirma que la presència de l'Església en el sistema educatiu es vehicula principalment a través del model de concert educatiu.

La distribució territorial mostra diferències significatives entre comunitats autònomes. La Rioja (15,7 %), Cantàbria (15,3 %) i les Illes Balears (14,1) són els territoris amb una major concentració de centres catòlics. En canvi, Canàries (4,1 %), Extremadura (5,8 %) i Múrcia (6,1 %) presenten els percentatges més baixos.

Tot i que el pes global pot semblar moderat, la distribució i la concentració en determinats territoris i nivells educatius fan que tinguin una incidència rellevant en l'oferta educativa disponible.

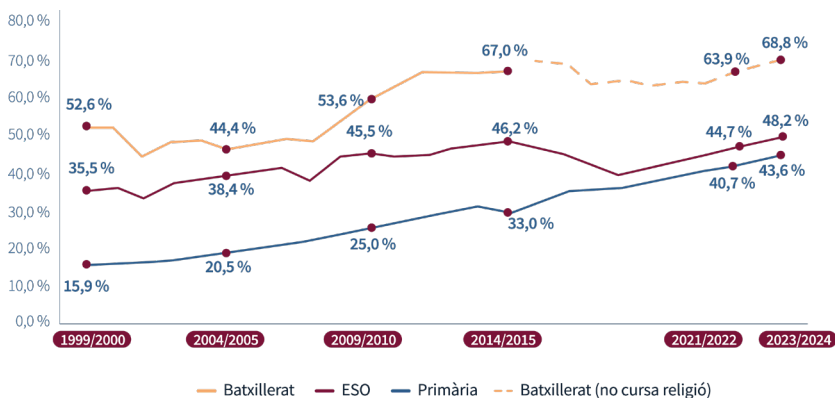
L'alumnat que opta per alternatives a la religió augmenta de manera sostinguda

L'evolució de l'alumnat que no cursa Religió mostra un increment continuat en les darreres dècades, especialment en els nivells educatius superiors. En el cas del batxillerat, el percentatge d'alumnat que no cursa Religió se situa en el 68,8%, i es consolida com l'opció majoritària.

A l'ESO, aquesta proporció també és elevada (48,2%) i manté una tendència a l'alça, mentre que a primària el percentatge és inferior (43,6%), tot i que també ha crescut de manera sostinguda des de finals dels anys noranta.

Aquestes dades evidencien un canvi progressiu en les opcions educatives de les famílies i de l'alumnat.

Gràfic 4. Evolució de l'alumnat que va cursar assignatures alternatives a la Religió, segons el nivell educatiu, de 1999-2000 a 2023-2024 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores, del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports (diversos anys)

Cursar Religió està fortament condicionat pel tipus de centre

El tipus de centre educatiu és un factor determinant en la presència efectiva de l'assignatura de religió. Als centres públics, la majoria de l'alumnat opta per alternatives a la religió en tots els nivells educatius, amb percentatges que arriben al 75,5% a batxillerat.

En canvi, als centres privats concertats, majoritàriament confessionals, aquests percentatges són molt més baixos, especialment a primària (16,5%) i a l'ESO (18%), fet que també s'explica perquè en molts d'aquests centres la religió forma part de l'oferta educativa habitual i presenta un marge d'elecció més limitat per a l'alumnat.

Aquest patró posa de manifest el paper del context institucional en la configuració de les opcions educatives, així com la influència del caràcter confessional del centre en la presència efectiva de l'ensenyament religiós.

Figura 18. Alumnat que va cursar assignatures alternatives a la Religió, segons la tipologia de centre, curs 2023-2024 (%)

Centres Públics

54,4 % Primària

60,7 % ESO

75,5 % Batxillerat (no cursa religió)

Centres Privats Concertats

16,5 % Primària

18,0 % ESO

43,7 % Batxillerat (no cursa religió)

Centres Privats No Concertats

41,4 % Primària

43,7 % ESO

46,7 % Batxillerat (no cursa religió)

Font: elaboració pròpia a partir de Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores, del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports (diversos anys)

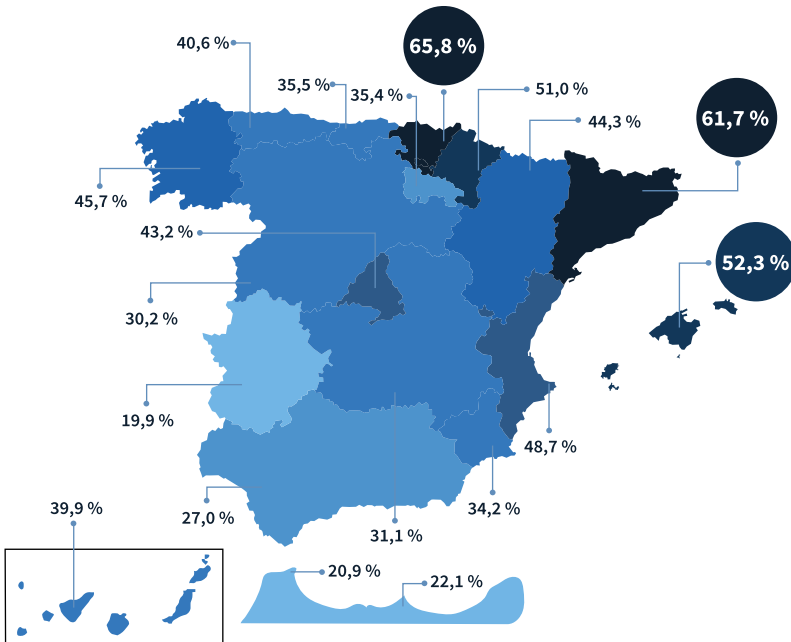
La demanda de l'assignatura de religió canvia segons el territori

L'anàlisi per comunitats autònomes mostra que el percentatge d'alumnat que cursa assignatures alternatives a la Religió varia de manera significativa segons el territori i el nivell educatiu. En el conjunt de l'Estat, el 43,6% de l'alumnat de primària, el 48,2% de l'ESO i el 68,2% de batxillerat no cursen Religió.

Catalunya se situa entre els territoris amb percentatges més elevats d'alumnat que opta per alternatives a la Religió, amb un 61,7% a primària, un 60,3% a l'ESO i un 91% a batxillerat. També destaquen el País Basc i Navarra, amb valors elevats en les diferents etapes educatives.

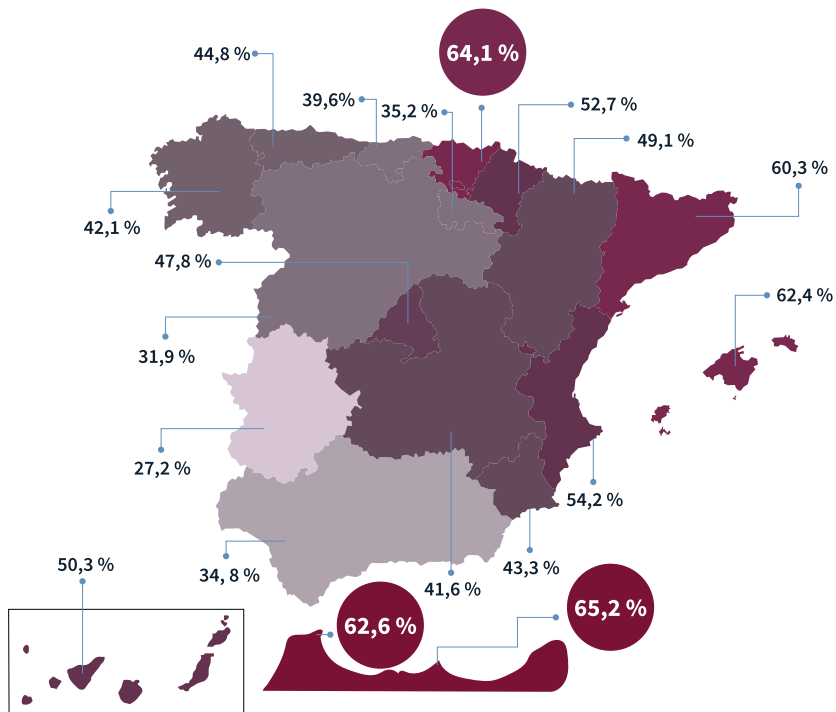
Aquestes diferències territorials indiquen que la presència de l'assignatura de Religió no és homogènia i que el procés de desvinculació respecte a l'ensenyament religiós avança amb intensitats diferents segons el context autonòmic.

Figura 19. Alumnat que va cursar activitats alternatives en primària, segons comunitats autònomes, curs 2023-2024 (%)

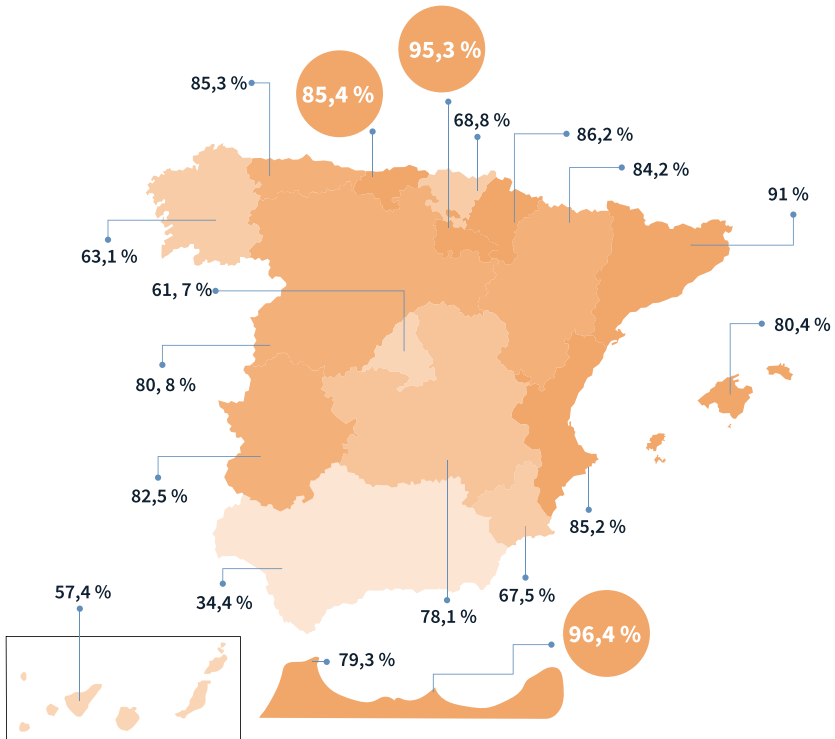
Font: "Las cifras de educación en España. Estadísticas e indicadores. La enseñanza de la religión" del Ministeri d'Educació i Formació Professional, curs 2023-2024

Figura 20. Alumnat que va cursar activitats alternatives en secundària, segons comunitats autònomes, curs 2023-2024 (%)

Font: "Las cifras de educación en España. Estadísticas e indicadores. La enseñanza de la religión" del Ministeri d'Educació i Formació Professional, curs 2023-2024

Figura 21. Alumnat que va cursar activitats alternatives en batxillerat (no cursa religió), segons comunitats autònomes, curs 2023-2024 (%)

Font: "Las cifras de educación en España. Estadísticas e indicadores. La enseñanza de la religión" del Ministeri d'Educació i Formació Professional, curs 2023-2024

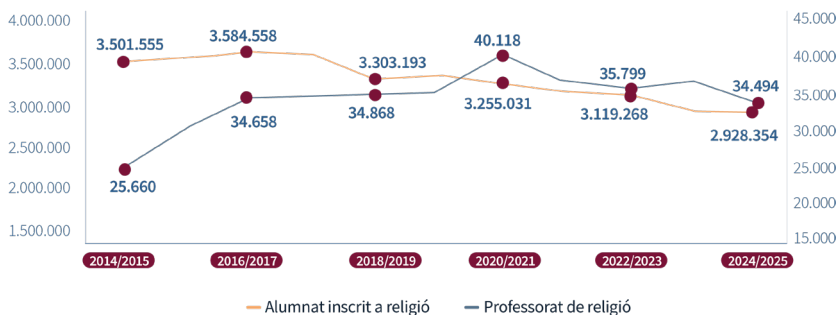
La demanda de l'assignatura de Religió disminueix mentre el professorat inicia una tendència a la baixa

En els darrers anys, el nombre d'alumnes que cursen Religió ha experimentat una disminució progressiva, i ha passat de més de 3,5 milions a poc menys de 3 milions. En paral·lel, el professorat de Religió, després d'un període de creixement fins al curs 2020-2021, mostra una tendència a la baixa en els darrers cursos.

Tot i aquest descens recent, el professorat es manté per sobre dels nivells inicials del període analitzat. En termes relatius, mentre que l'alumnat que cursa Religió ha disminuït fins a situar-se en un índex de 83,6 respecte al curs 2014-2015, el professorat es manté en valors superiors a 130.

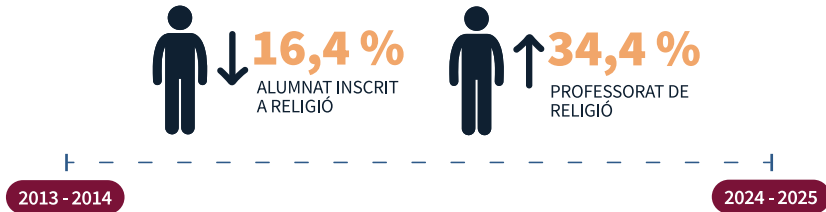
Aquest desajust entre l'evolució de l'alumnat i del professorat apunta a una reducció de la demanda que no es correspon plenament amb una adaptació equivalent dels recursos disponibles, i posa sobre la taula interrogants sobre l'adequació del model actual a les preferències educatives de la població.

Gràfic 5. Evolució de l'alumnat que cursa Religió i del professorat de Religió (estudis no universitaris), cursos de 2014-2015 a 2024-2025

Font: elaboració pròpia a partir de Memoria anual de actividades de la Iglesia católica en España, anys 2014-2025

Figura 22. Evolució de l'alumnat que cursa Religió i del professorat de Religió (estudis no universitaris), (base 2014-2015 = 100)

Font: elaboració pròpia a partir de Memoria anual de actividades de la Iglesia católica en España, anys 2014-2025

Ritus de pas

Els ritus de pas com el matrimoni o el naixement constitueixen un àmbit rellevant per analitzar la presència social de la religió més enllà de les creences o la pràctica individual. Aquests moments clau de la vida han estat tradicionalment vinculats a institucions religioses, però en les darreres dècades han experimentat transformacions significatives.

L'anàlisi dels ritus de pas permet observar fins a quin punt aquestes pràctiques continuen associades a formes religioses o bé se n'han desvinculat progressivament, en un context de canvi cultural i de diversificació de les formes de vida. En aquest sentit, constitueixen un indicador rellevant de la transformació de la relació entre la societat i la religió.

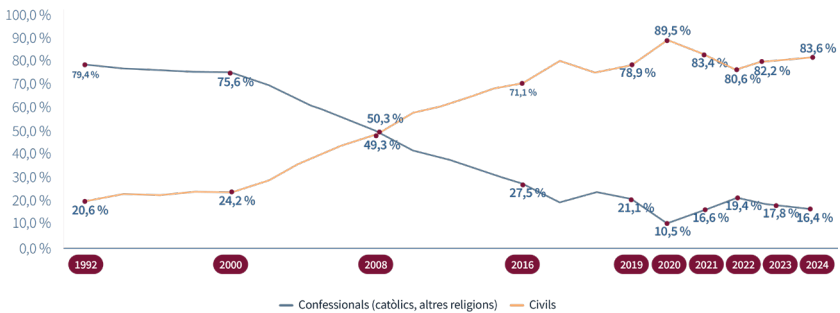
- **El matrimoni civil es consolida com a opció majoritària.**
- **La majoria de comunitats autònomes presenten un predomini clar del matrimoni civil.**
- **Els naixements fora del matrimoni esdevenen una realitat majoritària.**

El matrimoni civil es consolida com a opció majoritària

L'evolució dels matrimonis des de mitjans dels anys noranta mostra un canvi estructural en la forma de celebració. Mentre que el 1994 els matrimonis confessionals representaven el 77,3% del total, el 2024 aquesta proporció s'ha reduït fins al 16,4%. En paral·lel, els matrimonis civils han passat del 22,7% al 83,6%, i s'han convertit en la forma clarament majoritària.

Aquest canvi es produeix de manera especialment intensa a partir dels anys 2000, quan ambdues tendències es creuen i s'inverteix la relació de predominança. Tot i que entre 2020 i 2022 es podia observar un cert estancament en el creixement dels matrimonis civils, les darreres dades mostren una represa de la tendència ascendent. En conjunt, la distància entre ambdós models no ha deixat d'ampliar-se i reflecteix una progressiva secularització dels ritus matrimonials.

Gràfic 6. Evolució de matrimonis segons la tipologia, 1994-2024 (%)

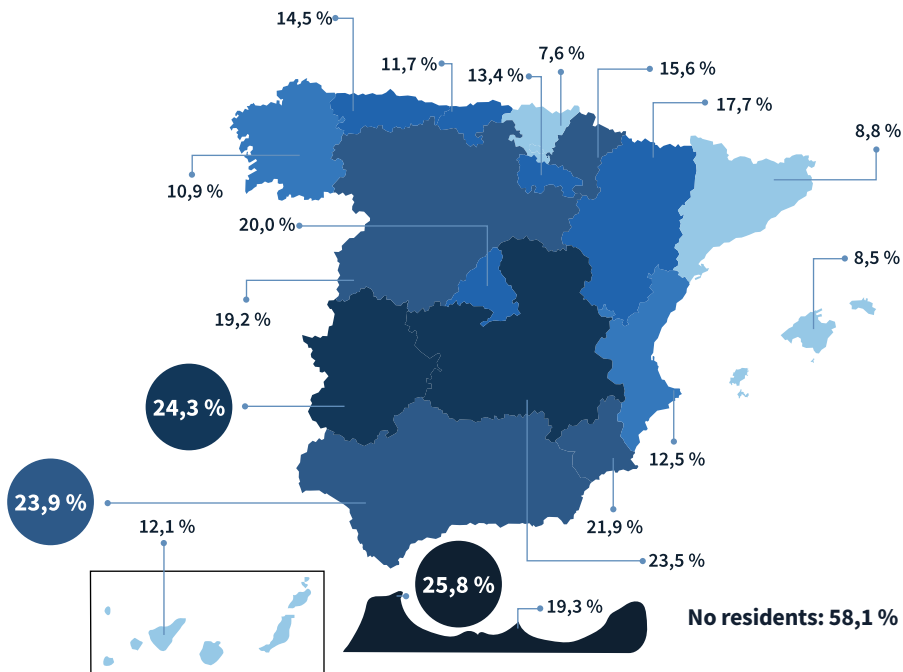
Font: elaboració pròpia a partir de Moviment natural de la població de l'INE.

La majoria de comunitats autònomes presenten un predomini clar del matrimoni civil

L'anàlisi territorial mostra que el matrimoni civil és majoritari en totes les comunitats autònomes, amb percentatges que superen el 75% en la majoria de territoris. Destaquen especialment el País Basc (92,4%), Catalunya (91,2%) i les Illes Balears (91,5%), on el matrimoni civil és pràcticament hegemònic.

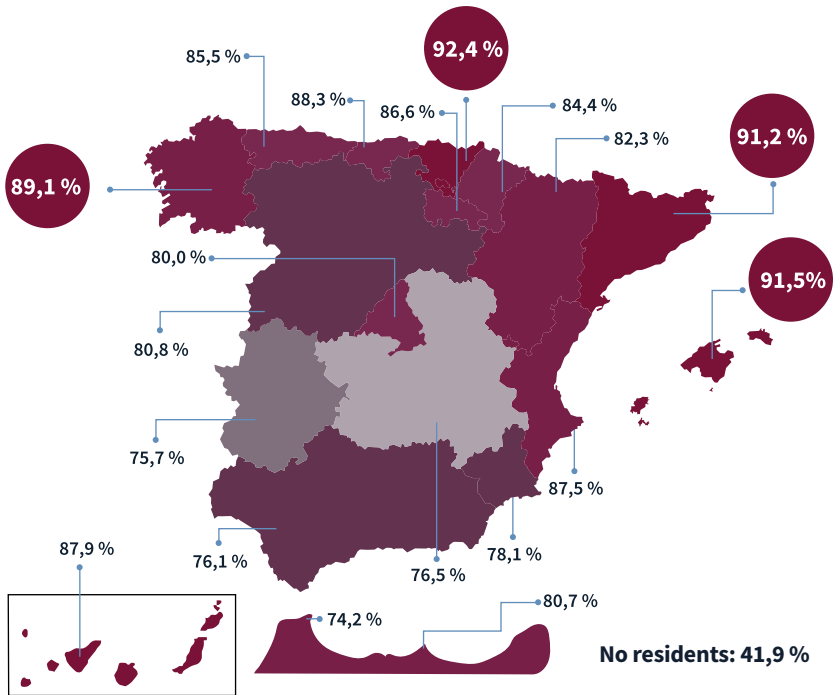
En canvi, territoris com Ceuta (74,2%), Extremadura (75,7%) o Castella - la Manxa (76,5%) presenten una proporció lleugerament superior de matrimonis confessionals, tot i que continuen sent minoritaris. Aquestes diferències territorials apunten a la persistència de factors culturals i socials que modulen la velocitat del procés de secularització.

Figura 23. Matrimonis confessionals, per comunitats autònomes/ciutats, 2023 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de Moviment natural de la població de l'INE

Figura 24. Matrimonis civils, per comunitats autònomes/ciutats, 2023 (%)

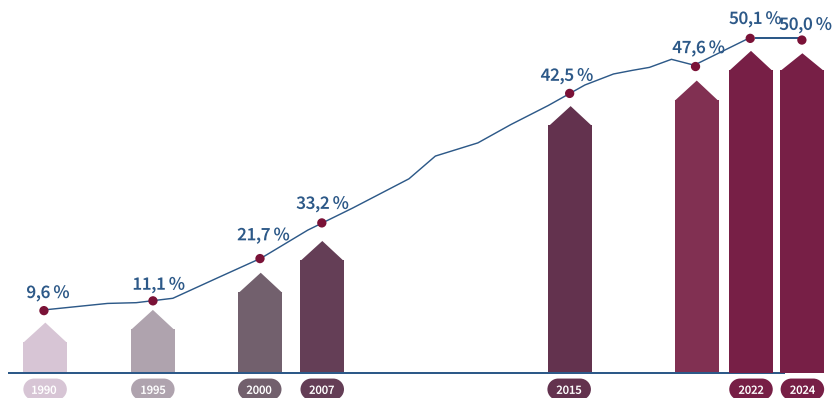
Font: elaboració pròpia a partir de Moviment natural de la població de l'INE

Els naixements fora del matrimoni esdevenen una realitat majoritària

L'evolució dels naixements fora del matrimoni mostra un creixement sostingut en les darreres dècades, ja que passen del 9,6% el 1990 al 50% el 2024. Aquest increment reflecteix un canvi profund en les formes de constitució de les famílies i en la relació entre maternitat i institució matrimonial.

A partir de la dècada del 2010, el percentatge supera el 40% i continua augmentant fins a establitzar-se al voltant del 50% en els darrers anys. Aquestes dades indiquen que la meitat dels naixements ja es produeixen fora del matrimoni, de manera que es consolida un model familiar més divers i desvinculat de les formes tradicionals.

Figura 25. Naixements fora del matrimoni, 1990-2024(%)

Font: elaboració pròpia a partir de Moviment natural de la població de l'INE.

FUNDACIÓ
FERRER i GUÀRDIA